

Методи та засоби навчання іноземної мови відповідно до індивідуального інтелектуального профілю

Білошицька Т.Ю.

кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри
іноземних мов і новітніх технологій навчання
Житомирський державний університет
м. Житомир, Україна

Одна з проблем, яка виникає у процесі викладання іноземної мови полягає в необхідності врахування індивідуальних особливостей студентів, які одночасно присутні на уроці. Завдання педагога полягає в тому, щоб надати однакові можливості учням із різними стилями сприйняття інформації. Добре відомо, що саме недоліки сприйняття часто є причинами неуспішності у навчанні.

Різні типи інтелекту можуть тісно взаємодіяти і впливати на розвиток один одного. Дослідженнями виявлено, що студенти з високим рівнем успішності мають високі показники невербального інтелекту. Виходячи з аналізу літератури, можна зробити висновок, що багато дослідників-психологів визначають наявність зв'язку між загальним типом інтелекту та успішністю студентів.

Один з факторів, що характеризують особистість це домінуючий канал сприйняття інформації або перцептивна модальність. Виділяють такі канали як: зоровий, слуховий та тактильний. Один з них, як правило, переважає для більшості людей, тобто реагує на сигнали навколишнього середовища швидше, ніж інші.

Таким чином, теорія перцептивної модальності висвітлює три типи особистостей : візуали, аудіали та кінестетики. Вони корелюють з трьома типами інтелекту. Але відповідно до теорії Гарднера існують п'ять додаткових видів розумових здібностей: словесні, логічні,

міжособистісні, внутрішньоособистісні та натуралістичні [1]. Кожен з них має свої власні переваги, недоліки, потреби та способи навчання.

Візуали часто використовують слова і вирази, пов'язані із зображеннями. Вони легко запам'ятовують все, що можна побачити, тобто форму, колір. Тому, при викладанні доречно використання таких візуальних матеріалів, як фотографії, відео, карти, діаграми. Інформація для запам'ятовування повинна бути написана або надрукована. Однією з проблем зорових учнів є звуковий бар'єр. Тому практика аудіювання для них необхідна. Спочатку вони повинні працювати з аудіо матеріалами, у яких носії мови розмовляють повільно. На наступному етапі потрібно використовувати відео з субтитрами англійською мовою [2, с.35].

Аудіали як правило навчаються краще, коли читають вголос або приймають участь у обговоренні. Вони звертають увагу на голоси, інтонації, тембр, ритм і манеру мовлення. Таким чином, словниковий запас і граматику вивчаються в контексті. Після прослуховування пісень, аудіоуроків або підкастів слід повторити їх, намагаючись імітувати мовців та співаків.

Кінестетики переважно досліджують навколишнє середовище, перебуваючи в русі. Вони звертають увагу на рухомі об'єкти, поведінку та дії людей. Для таких учнів корисно бути в русі в процесі навчання. Цей тип інтелекту можливо підсилити за допомогою імпровізації, практичних заходів та фізичних вправ.

Використовуючи опис типів інтелектуальних здібностей, педагогу потрібно визначити індивідуальний профіль здібностей студента.

Застосування теорії множинного інтелекту у ході навчання іноземної мови ґрунтується на врахуванні різноманіття індивідуальних психологічних відмінностей студентів та створенні відповідних шляхів для їх актуалізації в умовах навчально-пізнавальної діяльності.

Використання теорії множинного інтелекту для навчання англійської мови ґрунтується на використанні різноманіття

індивідуальних відмінностей і створенні безлічі шляхів для їх розвитку й навчання саме на їх основі.

Учень, який володіє розвиненим лінгвістичним видом інтелекту має такі особливості: любить говорити, розповідати і слухати оповіді; використовує багатий словниковий запас, зрозуміло висловлює й записує свої думки, може створювати цікаві розповіді, оригінальні історії [3]. Види діяльності, що оптимальні при домінуванні лінгвістичного виду інтелекту: відгадування загадок, ігри у слова; читання; задавання запитань, спів, декламування; розмови; розповіді. Вчитель може запропонувати учням написати історію, есе, вірш, лист; підготувати усну презентацію; взяти інтерв'ю; створити лозунг; підготувати радіовиставу; створити аудіозапис.

Переважаючий математично-логічний інтелект передбачає такі види діяльності: ребуси та головоломки, самостійне розв'язання проблем, складання пазлів, придумування історій за визначеними умовами, майстрування, рефлексія щодо перегляду програм телебачення, формулювання узагальнень та висновків при читанні казок.

Учень, який має розвинений кінестетичний інтелект, володіє наступними рисами: любов до фізичних вправ, рухливих ігор, добре володіння тілом, уміння ним передавати емоції, легке набування рухових навичок, гарне відчуття дистанції, простору, свідоме й цілеспрямоване використання рухів, маніпуляція предметами, охоче виконання завдань, що потребують роботи руками, під час розмови використання «мови тіла», жестикуляція [3]. При домінуванні кінестетичного інтелекту студентам варто давати такі види діяльності: участь у драматично-артистичних заняттях, інтерпретація за допомогою руху навчального матеріалу, рухові загадки (каламбури), вираження емоцій через рух, рухові ігри, розігрування сценок; вигадати рольову гру; створення настільної гри.

Учень із розвиненим візуально-просторовим інтелектом має такі здібності: детальне спостереження довкілля, добре оперування формами, лініями, простором, кольором, образне мислення, образна пам'ять, розвинена уява, любов до гри головоломками, лабіринтами, картами; моделювання, створення просторових форм [3]. Врахування візуально-просторового інтелекту як головного передбачає наступні види діяльності: виконання завдань із використанням елементів образотворчого мистецтва, пазлів, складання розповідей про екскурсії, подорожі та експедиції, створення коміксів чи стінних газет.

Розвиток музичного інтелекту передбачає виконання таких завдань: поєднання музики з усіма можливими видами діяльності, фонетичні зарядки, заміна слів у відомих піснях на свої (переспівування на свій манер, свій варіант пісні на відому мелодію), придумування власних пісень, римування, слухання пісень іноземною мовою.

Студент із розвиненим натуралістичним (природничим) інтелектом характеризується такими особливостями: цікавість до світу рослин і тварин, проблем екології, охоче перебування на свіжому повітрі, самостійне експериментування. Він класифікує об'єкти, спостерігає, бачить взаємовідносини в природі, установлює закономірності [3]. Врахування натуралістичного (природничого) інтелекту здійснюється під час таких видів діяльності: перегляд телепрограм про природу, відвідування ботанічних садів, зоопарків, виставок та ін.

Студент із розвиненим інтраперсональним (внутрішньо-особистісним) інтелектом вирізняється схильністю самостійно працювати, знанням й умінням використати свої сильні сторони, будовою внутрішньої мотивації, пошуком відповіді на складні питання, самостійним визначенням й чітким окресленням власних цілей. Відповідно до інтраперсонального (внутрішньо-особистісного) інтелекту використовуються такі види діяльності: самостійний вибір нових

завдань, самостійне планування своєї роботи, індивідуальний підбір ігор та забав, вибір свого місця праці, висловлення своєї позиції.

Розвиток інтерперсонального (міжособистісного) інтелекту активізується за допомогою таких видів діяльності: групова робота, міжособистісна взаємодія в навчанні, створення плану свята; опрацювання нового матеріалу у групі; розігрування діалогів; пояснення матеріалу сусіду по парті.

Таким чином, застосування теорії множинного інтелекту дозволить викладачу зробити кожне заняття цікавим та різноманітним, а студентам досягти своєї мети за невеликий проміжок часу.

Література:

1. Ворон М., Найда Ю. Множинний інтелект: від теорії до практики. *Підручник для директора: журнал управлінської компетентності*. 2008. № 5. С. 68-72.
2. Доронкіна Н. Є. Застосування теорії множинного інтелекту у викладанні іноземної мови. *Іношомовна освіта у вищій технічній школі: методи, підходи, технології* : матеріали V Міжнародної науково-методичної конференції (Київ, 30 жовтня 2015 р.). Київ: НТУУ «КПІ», 2015. С.34-36.
3. Gardner H. *Multiple Intelligences: The Theory in Practice*. New York: Harper and Row. 1993. 380p.